

JANA VALOVÁ – SCÉNÁŘ

„Moje dětství bylo krásný až do roku 1954, kdy nás komunistické režim zkonfiskoval, že nám vzal všechno a neměli jsme nic... Říkalo se jim páni v koženém kabátě, to přijeli jako tajní, který měli sekretariát v Jičíně. Přijeli na dvůr a řekli, že vám nic nepatří.“

Tak na kolektivizaci vzpomíná Jana Valová, tehdy jí bylo jedenáct let. Otec Jan Bíšek odmítl vstoupit do Jednotného zemědělského družstva. Za to byl odsouzen na pět let do uranových dolů u Jáchymova. Odvolal se, dostal šest let.

„To byl Ostrov nad Ohří a tam pracovali. A když jste mluvil něco proti režimu, tak jste měl jen vodu a chleba. Oni tam ten uran kutali a to šlo všechno do Ruska.

Nejvíce, kde to zářilo, tam byli kněží, pak byli kulaci, což byli sedláci a podle toho to měli rozsortýrovaný. Dolů je svezli výtahem, ale nahoru museli jít tři sta schodů a nést si vodu, studenou kbelík z šachty nahoru. A nahoře měli vodu jen jednou za týden.“

Navštívit otce směla rodina jen párkrát za rok, často ale dozorci za trest návštěvu rušili.

„To měli tak zorganizovaný, abyste trpěli i tím vlakem. My jsme jeli v půlnoci z Prahy, tam jsme byli nějak v pět hodin, to byl courák. Nádraží Ostrov nad Ohří žádné dveře, to bylo všechno vymláčený, okna vymláčený. A tam jsme čekali na autobus, že nás vezmou do lágru. Nesměl jste mu nic přivést.“

Jako dcera sedláka nemohla Jana studovat. Babička zajistila falešný politický posudek a pamětnice se dostala na střední zemědělskou školu v Hořicích. Do přihlášky uvedla, že otec je horník.

„Dva roky jsem byla v té zemědělce a pak nás zavolali do sborovny, nebyla jsem jenom já, bylo nás x, protože to byly většinou kulakové děti, co byly na zemědělce v tu dobu. Řekli nám, že jsme lhali, že jsme napsali zaměstnání, ale že jsme nenapsali, že je otec zavřenej. Já jsem jela k otcovi na návštěvu s maminkou samozřejmě a říkám otcovi, že jsem vyhozená. On mi říká, no tak ještě zadní dveře budou.“

Tatínkův kamarád byl totiž ředitelem zemědělské školy v Turnově, kde nechal Janu dostudovat. Jana se brzy vdala za spolužáka Jana Valu, též politicky nespolehlivého. Když došlo k okupaci Československa v roce 1968, měli dvě malé děti. Emigrovali do Austrálie, báli se, že se tady neuživí. Přišla sametová revoluce a Jana Valová cítila povinnost dát rodinný statek do pořádku.

„Ale tady byla totální katastrofa, tady to bylo vybydlený. Maminku tady nechali bydlet a pak tady byl otec, jak přišel z kriminálu, tak měl koně. Tady bylo asi osmdesát bejků, močůvka tekla po vesnici.“

Jana Valová se do Čech vrátila bez manžela, jen s dětmi. Ty se ale po dvou letech vrátily zpět do Austrálie.

„Asi proč jsem se vrátila? Je to z těch důvodů, že sem patřím. Já jsem se tady narodila. Moji sestru jsem vyplatila, moje sestra tady nechtěla být. Já jsem tady zůstala, a tak jsem to trochu opravila a jsem tady. Já jinde bydlet nemůžu. Austrálie je krásná, to je pravda, ale když se tam necítíte při té zemi, tak to nic neznamená.“

Obdivuhodná je odvaha a síla, s níž se Jana navrátila ke svým kořenům. Je až dojemné, jak hluboce může rodné místo zasáhnout naši duši a ovlivnit to, kým jsme.